

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἱερώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εἰσερχόμενοι σήμερον, εὐλογία Θεοῦ, εἰς τό νέον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, τιμῶμεν κατά τήν ἑορτήν ταύτην τῆς Ἰνδίκτου τήν «Ἡμέραν προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος» καί ἀναπέμπομεν δοξολογικάς καί εὐχαριστηρίους εὐχάς πρὸς τόν Κτίστην τῶν ἀπάντων διὰ τό «μέγα δῶρον τῆς δημιουργίας».

Διακηρύσσομεν καί πάλιν γεγονυία τῇ φωνῇ, ὅτι ὁ σεβασμός πρὸς τήν κτίσιν καί ἡ διαρκὴς μέριμνα διὰ τήν προστασίαν τῆς ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν ταυτότητος, ὡς ἐν ἐκ τῶν τιμαλφεστάτων στοιχείων τῆς. Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει καί διδάσκει ὅτι αἰτία τῆς ἀλλοτριώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τήν «καλήν λίαν» δημιουργίαν καί τόν συνάνθρωπον εἶναι ἡ «Θεοῦ ἀλλοτριώσις». Ὑπενθυμίζει δέ εὐθαρσῶς ὅτι δέν ὑπάρχει αὐθεντική ἐλευθερία χωρὶς τήν Ἀλήθειαν καί ἔξω ἀπὸ τήν Ἀλήθειαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐλευθεροποιὸς δύναμις. «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. ῆ', 32).

Ἐπὶ τρεῖς καί πλέον δεκαετίας, ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία προβάλλει μετ' ἐμφάσεως καί δυναμισμοῦ, διὰ ποικίλων πρωτοβουλιῶν, τό οἰκοφιλικόν μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ 1^η Σεπτεμβρίου 1989 θά σηματοδοτῇ καί θά συμβολίσῃ ἔσαεὶ τήν ἑναρξιν ἑνὸς εὐλογημένου κινήματος, τό ὁποῖον παρήγαγε καρπὸν πολύν, ἀνέδειξε τὰς πνευματικάς καί ἠθικάς ρίζας καί παραμέτρους τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἐκινητοποίησε πρόσωπα καί θεσμούς, ἐνέπνευσε τόν λοιπὸν χριστιανικόν κόσμον, ἔδειξε τήν ὁδὸν πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου προβλήματος, ὁδόν, ἡ ὁποία διαβαίνει διὰ μέσου, πρῶτον, τῆς κατανόσεως τῆς συνδέσεως αὐτοῦ μέ τήν κρίσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καί τῆς ἀνάγκης ριζικῆς ἀλλαγῆς νοοτροπίας καί συμπεριφορᾶς ἀπέναντι εἰς τήν κτίσιν, καί, δεύτερον, διὰ τῆς κοινῆς καί πανανθρωπίνης δράσεως, δεδομένων τῶν παγκοσμίων διαστάσεων καί τῶν τραγικῶν ἐπιπτώσεων τοῦ οἰκολογικοῦ ὀλέθρου.

Πολύτιμον παρακαταθήκην διὰ τό μέλλον ἀποτελεῖ ἡ σημαντικὴ συγγραφικὴ παραγωγή εἰς τόν χώρον τῆς θεολογικῆς οἰκολογίας, κεντρικὴν θέσιν εἰς τήν ὁποίαν κατέχουν αἱ μελέται τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου, Καθηγητοῦ καί Ἀκαδημαϊκοῦ. Ἀνεξάντλητον πηγὴν ἐμπνεύσεως θά ἀποτελοῦν καί αἱ εἰσηγήσεις εἰς τὰ ἐννέα ἐν πλῶ διεθνῇ οἰκολογικά Συμπόσια, εἰς τὰ ὁποῖα συμμετεῖχον ὀνομαστοὶ εἰδικοὶ ἐπιστήμονες καί ἐκπρόσωποι τῆς πολιτικῆς, τοῦ πολιτισμοῦ καί τοῦ πνεύματος. Τὰ κείμενα αὐτά εἶναι ἰδιαίτερος χρήσιμα καί διὰ τήν

περιβαλλοντικήν αγωγήν, ή όποία διεκδικεί σημαντικόν ρόλον εις τήν σύγχρονον εκπαίδευσιν. Όρθως έχει λεχθῆ, ότι «στό μέλλον, μία παιδεία χωρίς οικολογικό προσανατολισμό θά εἶναι παρωδία παιδείας».

Η αειφόρος ανάπτυξις εἶναι μονόδρομος. Αὐτή, ή όποία διασφαλίζει τήν οικολογικήν ἰσορροπίαν εις τό παρόν καί ἀποτελεῖ ἐγγύησιν διά τό μέλλον, ἔχει τούς ὅρους της: τήν οικολογικήν οἰκονομίαν, τήν ἀλλαγὴν εις τήν γεωργικήν καί τήν βιομηχανικήν παραγωγήν, εις τήν παραγωγήν καί τήν χρῆσιν τῆς ἐνεργείας, εις τάς μετακινήσεις καί τάς μεταφοράς ἀγαθῶν, νέα καταναλωτικά πρότυπα κ. ἄ. Δυστυχῶς, συχνά αἱ καλαί προθέσεις, αἱ συμφωνίαι καί αἱ διακηρύξεις, παραμένουν ἀπλῇ θεωρία, «μεγάλα λόγια», χωρίς ἀντίκρουσμα εις τήν πρᾶξιν, «ἀκάλυπτες ἐπιταγές», ὅπως ἔχει γραφῆ. Ἡ ἀνθρωπότης δέν συνετίζεται ἀπό τήν κλιματικήν ἀλλαγὴν, τάς καταστροφικάς πυρκαϊάς, τούς καύσωνας, τά πλημμυρικά φαινόμενα, τήν ραγδαίαν μείωσιν τῆς βιοποικιλότητος, τήν μόλυνσιν τῆς ἀτμοσφαίρας καί τῶν θαλασσῶν, τήν ἀποψίλωσιν τῶν δασῶν καί τάς κοινωνικάς ἐπιπτώσεις τῆς περιβαλλοντικῆς κρίσεως, μέ πρώτην τήν μαζικήν μετανάστευσιν διά περιβαλλοντικούς λόγους. Ἐξακολουθεῖ νά τρέφῃ ψευδαισθήσεις περί τῆς ἐγγενοῦς ἱκανότητος τῆς φύσεως νά αὐτοπροστατεύεται καί νά ὑπερβαίνει τά ἀνθρωπογενῆ τραύματα. Γνωρίζομεν, ἀλλά συνεχίζομεν νά δρῶμεν ὡς ἀπληροφόρητοι, νά ἀπωθῶμεν τήν ἀλήθειαν ὅτι, ἀναφορικῶς πρὸς τήν σχέσιν μέ τό φυσικόν περιβάλλον, ὁ σύγχρονος τεχνοκρατικός καί οἰκονομοκεντρικός πολιτισμός μας δέν ἀποτελεῖ πρόοδον, ἐφ' ὅσον ή μεγαλύτερα καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος συνετελέσθη εις τήν ἐποχήν μας, ἐποχήν κυριαρχίας τῆς ἐπιστήμης καί τῆς οἰκονομίας. Ἡ κλιματική ἀλλαγή εἶναι μία μεγάλη καταστροφή, ή όποία προεκλήθη ἀπό τήν ἀνθρωπίνην ἀνευθυνότητα καί τό ἀδιέξοδον πρότυπον ὀργανώσεως τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ἐχομεν μέλλον, μόνον ἐάν κατανοήσωμεν ὅτι ή προστασία τῆς ἀκεραιότητος τῆς δημιουργίας ὄχι μόνον δέν ἀποτελεῖ ἐμπόδιον εις τήν οἰκονομικήν ἀνάπτυξιν, ἀλλά εἶναι τό ὄχημα διά πραγματικήν πρόοδον.

Ἐφέτος, οἱ ἐορτασμοί τῆς Ἡμέρας προστασίας τῆς κτίσεως συνηχοῦν μέ τήν κλαγγήν τῶν ὅπλων εις τήν Οὐκρανίαν, μέ τήν κραυγήν τῶν θυμάτων τῆς πολεμικῆς βίας, τούς βομβαρδισμούς τῶν πόλεων καί τῶν ὑποδομῶν, τήν συνοδυνωμένην φύσιν καί τούς στεναγμούς τῶν προσφύγων. Κάθε πόλεμος εἶναι μία ἀνθρωπιστική καί οικολογική καταστροφή. Ἡ συνεχιζομένη βία, ἐκτός ἀπό τάς χιλιάδας ἀνθρωπίνων ζωῶν, τάς όποίας καταστρέφει, καί τήν μόλυνσιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἀναγκάζει κράτη καί λαούς νά ἐπιστρέψουν εις μή φιλικάς πρὸς τό περιβάλλον μορφάς ἐξασφαλίσεως ἐνεργειακῆς ἐπαρκείας. Τοιουτοτρόπως, ή ἀνθρωπότης εἰσέρχεται εις ἓνα νέον φαῦλον κύκλον καταστροφικῶν ἀδιεξόδων. Ἐπιβεβαιώνεται δέ τό λεχθέν, ὅτι ὁ homo sapiens καί σήμερον ἐξακολουθεῖ νά συμπεριφέρεται ἐκ παραλλήλου ὡς homo demens, ὡς ἄσοφος καί παράφρων.

Ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ καί τέκνα εὐλογημένα,

Διά τήν Ἐκκλησίαν, τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου, κατά μίαν θεολογικωτάτην διατύπωσιν, «δέν εἶναι ἀπλῶς χρήματα, χρήσιμο ὑλικό γιά τίς ἀτομικές ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά πράγματα, δηλαδή πράξεις - πεπραγμένα ἑνός δημιουργοῦ

Προσώπου». Πάντα τά ἔργα Κυρίου εὐλογοῦν, ὑμνοῦν καί ὑπερυψοῦν Αὐτόν εἰς τοὺς αἰῶνας, οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξαν Του. Αὐτό τό μήνυμα ἐκφράζει ἡ μέριμνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι πρόγευσις ὅσων προσδοκῶμεν ὡς πραγματικότητα εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καθ' ὁδὸν πρὸς τὰ Ἐσχατα, ἡ Ἁγία Ἐκκλησία προσφέρει εἰς τὸν κόσμον ὡς ὁδηγὸν τό Εὐαγγέλιον τῆς χάριτος καὶ τὴν ἀκλόνητον βεβαιότητα, ὅτι τό κακόν, ὑπὸ ὅλας του τὰς μορφάς, δέν ἔχει τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν ἱστορίαν.

Κατακλείοντες, εὐχόμεθα αἰσιον καὶ καρποτόκον τὸν νέον ἐκκλησιαστικὸν ἐνιαυτόν, ἐπικαλούμενοι ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, πρεσβείαις τῆς Ἀγιοπρώτου Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τὴν ζωήρυτον χάριν καὶ τό μέγα ἔλεος τοῦ ποιητοῦ καὶ λυτρωτοῦ τῆς κτίσεως ὅλης, τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τελειωτοῦ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, Ὡς ἡ δόξα καὶ τό κράτος εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

„βκβ' Σεπτεμβρίου α'
Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν